

بیان نادرست یک مسئله

حمزه نودری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

چند روز قبل مسئله بی‌کاری فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها به غلط در رسانه‌ها مطرح شد و نه‌تنها پاسخی درباره نادرست‌بودن آن از طرف وزارتخانه علوم، تحقیقات و فناوری داده نشد، بلکه برخی کارشناسان و استادان بدون واکاوی دقیق مسئله، تحلیل‌های عجیبی ارائه و در نهایت اعلام کردند دانشگاه چند سال از عمر جوانان را تلف می‌کند. نه آنهایی که خیر را تنظیم کردند و نه کارشناسان متوجه نبودند که بیان مسئله در هر نوشته‌ای به‌ویژه گزارش علمی، رسانه‌ای و خبری، اساس کار است. طرح مسئله‌ای نادقیق و هیجانی و انتشار آن، پیامدهای زیادی دارد. خبر این‌س بود: «۹۰ درصد فارغ‌التحصیلان در رشته‌های غیرمرتبط مشغول به کار هستند». در ادامه اشاره شده بود که ۴۰ درصد از آنها دنبال کار نمی‌گردند. علاوه بر این، به نقل از رئیس سازمان امور اداری و استخدامی گفته شد بیش از ۷۰ درصد رشته‌های وزارت علوم فاقد تقاضای شغل دولتی است. این مسئله در رسانه‌های مختلف انعکاس وسیعی داشت. اینکه در چند سال اخیر بی‌کاری فارغ‌التحصیلان یک مسئله است، گزاره درستی است، اما سایر گزاره‌های بیان‌شده نادرست هستند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چند سالی است که با همکاری دانشگاه‌ها طرح رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را انجام می‌دهد و سال‌هاست این طرح در دانشگاه خوارزمی انجام می‌شود و به‌عنوان مدیر مرکز کارآفرینی که این مسائل را دنبال کرده، اعلام می‌کنم خبر ۹۰ درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاه در رشته‌های غیرمرتبط مشغول به کار هستند، نادرست است. اول باید بررسی کرد شغل مرتبط و غیرمرتبط با رشته چگونه تعریف می‌شود؟ ملاک و شاخص چیست؟ آیا از خود افراد پرسیده شده است؟ در بیش از چهار سال انجام رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان، آمار نشان می‌داد شغل بیش از ۶۰ درصد فارغ‌التحصیلان مرتبط به رشته تحصیلی گزارش شده است. سؤال این است که چرا وزارتخانه علوم، تحقیقات و فناوری که سال‌هاست اشتغال فارغ‌التحصیلان را رصد می‌کند، نادرستی این خبر را اعلام نکرد؟ چرا وقتی مسئله بی‌اعتباری دانشگاه و ناامیدی فارغ‌التحصیلان در میان است، وزارت علوم موضع‌گیری نکند؟ در ادامه بیان نادرست مسئله، به نقل از یک نماینده مجلس گفته شده که ۴۰ درصد فارغ‌التحصیلان دنبال کار نمی‌گردند. در تعریف رسمی، بی‌کار به کسی گفته می‌شود که توانایی کارکردن دارد و به دنبال کار است. در جست‌وجوی کار کسی است که در پایگاه‌های رسمی مانند دفاتر کارایی نام خود را به‌عنوان جوینده کار ثبت کرده باشد. اما تحولات زیادی در بازار کار شکل گرفته که یکی از مهم‌ترین آنها، این است که جست‌وجوی کار از مسیرهای رسمی بسیار کم شده و فارغ‌التحصیلان از مسیرهای غیررسمی و شبکه روابط کار، به دنبال کار هستند. آمار رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان در دانشگاه خوارزمی نشان می‌دهد بیش از ۸۰ درصد فارغ‌التحصیلان شغل خود را از مسیرهای غیررسمی به دست آورده‌اند. پس اگر، ۴۰ درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاه در سایت‌ها و مراکز رسمی اسم خود را به‌عنوان جوینده شغل ثبت نکرده‌اند، به این معنا نیست که به دنبال شغل نشینند، بلکه نشان می‌دهد از مسیرهای غیررسمی جست‌وجوی شغل را ادامه می‌دهند.

نکته سوم اینکه بیش از ۷۰ درصد رشته‌های دانشگاهی فاقد تقاضای شغل دولتی است که این یک وجه دیگر هم دارد و آن، این است که دولت باید تقاضاهای خود را مورد بررسی و مذاقه قرار دهد. یک مثال می‌تواند تا حدی روشنگر باشد. وقتی دولت تقاضایی برای استخدام شغل برنامه‌ریزی ثبت می‌کند، رشته مدنظر را مهندسی صنایع اعلام می‌کند. تلقی دولت این است که برنامه‌ریزی بیشتر با مباحث تکنیکی و فنی مرتبط است، درحالی‌که برنامه‌ریزی بیش از هر چیزی یک مبحث اجتماعی و ارتباطی است و بخش کمتری از آن وجه تکنیکی و فنی دارد. یعنی فارغ‌التحصیلان رشته‌هایی مانند علوم اجتماعی توانایی و صلاحیت برعهده‌گرفتن شغل برنامه‌ریز در دولت را دارند. اما دستورالعمل‌های دولتی برای مشاغل قدیمی است و به‌روز نیست.

برای بیان مسئله بزرگ‌تر باید به چند سال قبل برگردیم. در سال‌های گذشته وقتی انواع و اقسام دانشگاه‌ها در هر شهر و شهرستان بدون اینکه استانداردهای لازم برای تأسیس دانشگاه رعایت شود، سر برآوردند و مدیران و مسئولان از رانت‌هایی برای تأسیس و مدیریت آن بهره بردند، به اعتبار دانشگاه و علم لطمه زدند که برای برگرداندن اعتبار به دانشگاه سال‌های طولانی لازم است.

دوشنبه ۱۹ شهریور ۱۴۰۳
۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۶
۹ سپتامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۲۰
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:

رؤسای «سیا» و «ام‌آی‌۶» از جنگ‌های اوکراین و غزه می‌گویند

خانه ویلایی یا برج‌سازی مسئله این است؟

آزادکوه مالک پیدا کرد

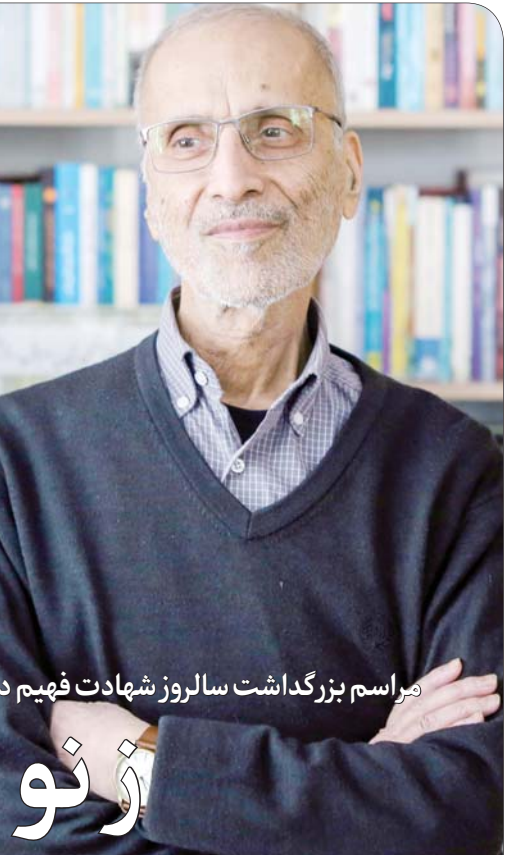
نگاهی دوباره به یک سناریوی قدیمی و ماندگار در اقتصاد ایران که به مانعی برای مبادلات مالی کشور تبدیل شده است

باز هم گره FATF

محمد صدر پیشنهاد داده که پزشکیان اهمیت FATF را با رهبری مطرح کند

این گزارش از دو صفحهٔ «خونیند عکس سینمایی، شرق»

عکس: احسان هوشمند، شرق

مراسم بزرگداشت سالروز شهادت فهیم دشتی و احمد شاه مسعود با حضور هادی خانیکی، احسان شریعتی و با پیام احمد مسعود برگزار شد

ز نو ساختن سرود آزادی

یادداشت

اولویت‌های پیشنهادی توسعه مکران برای ۴ سال آینده

احمد اجهاری

امر نیز حاصل رویکرد احداث صنایع آب‌بر در سواحل بوده و این در حالی است که دیگر مناطق جغرافیایی مکران بی‌بهره از صنعتی‌شدن هستند. بنا بر اسناد بالادستی ضروری است صنایع دریایی در اولویت قرار گیرند. مسیر درست توسعه منطقه از توسعه صنعتی با رویکرد در و صادرات محور و بافشاری نوآورانه بر اجرای ملاحظات زیست‌بوم انسانی و طبیعی می‌گذرد.

در این راستا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری داخلی حائز اهمیت است که دولت چهاردهم ضروری است با رفع موانع به‌ویژه با پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات و نیز ایجاد تحول اداری و کاهش بوروکراسی‌های زاید زمینه سرمایه‌پذیری منطقه را فراهم آورد. دولت در دوره خدمت چهارساله خود چند کلان پروژه منطقه اعم از ایجاد مناطق صنعتی در اراضی بزرگمقیاس، احداث صنایع آب‌بر، احداث صنایع تبدیلی و غذایی (عمدتا شیلاتی)، احداث

یادداشت

برای مقابله با فساد باید اندیشید

احسان هوشمند

در روزهای گذشته با انتشار اخبار اعطای وام به رئیس سازمان بورس ایران دوباره موضوع اختصاصی سازی سرمایه‌های عمومی مورد توجه رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی قرار گرفته است. در دو دهه گذشته ابعاد مختلفی از فساد و اختصاصی سازی در قالب حقوق نجومی، ارتشا، اختلاس کلان در سیستم بانکی، دریاخواری، زمین‌خواری، معدن‌خواری، خصوصی سازی غیرقانونی سرمایه‌های کشور، فساد جای دیش و رانت‌های واردات کالاها، فروش نفت و مانند آن در کشور افشا شده است. البته این موارد تنها بخش کوچکی از ابعاد گوناگون فساد در کشور است که رسانه‌ای شده است. بازداشت مقامات عالی‌رتبه از وزیر و وکیل گرفته تا مدیران میانی دولتی و شرکت‌های عمومی هم گویا نتوانسته دوای درد جانکاه فساد در کشور باشد. ارقام منتشرشده درباره برخی پرونده‌ها چنان بزرگ و سنگین است که درک آن بیشتر به مشاهده فیلم‌های تخیلی می‌ماند تا واقعیتی به نام فساد! در قوانین کشور نهادهای متعددی در ساختار دولت و قوه مجریه و هم در قالب نهادهای وابسته به مجلس یا قوه قضائیه برای مقابله با فساد پیش‌بینی شده که مشغول فعالیت هستند و قوانین و مقررات زیادی هم با هدف مقابله با فساد مصوب و ابلاغ شده است. برای این نهادهای نظارتی هم بودجه‌های هنگفتی در نظر گرفته شده است تا بتوانند به وظایف خود برای نظارت و مقابله با فساد بپردازند و چند هزار کارمند هم حقوق می‌گیرند تا مانع فساد شوند و با مفاصد اقتصادی برخورد کنند. اما با وجود تمام این تمهیدات همچنان هزارگانهی اخباری درباره فساد در نهادهای دولتی منتشر می‌شود. حتی در مقیاس خردتر وقوع انواع فساد و زمین‌خواری و رشوه در شهرداری‌ها و شوراهای شهر و دیگر سازمان‌های دولتی موجب شده تا گروهی از هم‌وطنان به این نگرش برسند که پول و رشوه حل‌کننده مشکلات اداری است! در این وضعیت چرا با وجود این همه بودجه و نهاد نظارتی همچنان مواردی از فسادهای بزرگ کشف می‌شود؟ آیا وقوع فساد در این مقیاس اجتناب‌ناپذیر است؟ یعنی باید واقعیت فساد را پذیرفت و تصور کرد راهی برای مقابله با آن در دسترس نیست؟ نمی‌توان ادعا کرد که می‌شود فساد را به نقطه صفر مطلق رساند و هیچ کشوری در دنیای امروز را نمی‌توان یافت که با درجاتی از فساد مواجه نباشد اما به نظر می‌رسد در بسیاری از نقاط دنیا وقوع فساد به‌شدت مهار شده و کمتر شاهد وقوع فسادهای نجومی در این کشورها هستیم. حتی کشورهایی مانند گرجستان که در گذشته یعنی سال‌های پس از استقلال از شوروی سابق مانند جمهوری‌های پس از شوروی با فساد گسترده مواجه بود، در دهه گذشته موفق شده تا جایگاه خود را از کشوری مباحه با

بندر کوه مبارک، ایجاد منطقه ویژه انرژی کوه مبارک، تکمیل نیروگاه سیریک، احداث پایانه نفتی جاسک و پیشگیری از گسترش فرسایش خندقی را به سرانجام برساند و از ایجاد سازوکارهای رفع موانع و حل مسائل فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران موجود با نظام اداری کشور و منطقه غفلت نکند. اگرچه تأمین همه زیرساخت‌ها ضروری است، اما تولید و انتقال برق در مکران از درجه اهمیت و فوریت بالاتری از دیگر زیرساخت‌های اساسی برخوردار است. از یک سو سرمایه‌گذاری انجام‌شده برای تولید و انتقال برق در مکران با برنامه‌های توسعه منطقه همخوان نیست از سوی دیگر درحال حاضر باسخ‌گوی نیاز کنونی نیست. علاوه‌بر آن، ایجاد نیروگاه‌ها و تأسیسات انتقال برق زمینه‌های توسعه صنعتی و نیز مراکز سکونتگاهی و نیز ایجاد تأسیسات تأمین آب از دریا را فراهم می‌آورد. دولت چهاردهم پشتیبانی از سرمایه‌گذاران ایجاد نیروگاه‌های برق سیکل ترکیبی، هسته‌ای و تجدیدپذیر و نیز پیگیری قرارداد احداث نیروگاه هزارو ۴۰۰ مگاواتی سیریک از سوی طرف خارجی را در دستور کار خود قرار دهد.

توسعه متوازن و پایدار منطقه مکران به مطالبه بخش درخور توجهی از جامعه محلی تبدیل شده اما برنامه و چگونگی اجرای آن در مواردی با اعتراض و تردیدهای جدی گروه‌های مرجع محلی مواجه است که موجب شده در مواردی به تقابل گفتمانی و حتی فیزیکی منجر شود.

فساد گسترده به کشوری با کمترین میزان فساد ارتقا دهد. چگونه کشورهای دانمارک، فنلاند، نوزلند، نروژ، سنگاپور، سوئیس،سوئد و آلمان موفق شده‌اند فساد را به‌شدت کنترل کنند و برخی کشورها چنین دستاورد مشهودی در مقابله با فساد نداشته‌اند؟ آیا مشکل در قوانین است که امکان وقوع فساد را افزایش می‌دهد؟ آیا مسئله در ساختار نهادهای نظارتی است که دچار کژکارکردی شده‌اند و در نتیجه قابلیت لازم برای مقابله جدی و گسترده با فساد ملی و فساد اداری را از دست داده‌اند؟ آیا موضوع فساد چندان مورد توجه نهادهای ذی‌ربط نبوده و در نتیجه این غفلت فرصت برای تخلفات مالی مهیا شده است؟ آیا نبود شفافیت در بخش‌های مختلف در ساختار سیاسی و اقتصادی و اداری کشور موجب بروز گسترده فساد شده است؟ آیا دولتی‌بودن اقتصاد کشور زمینه فساد را مهیا کرده است؟ آیا تحریم‌های کشور و در نتیجه رانت‌های اطلاعاتی یا رانت‌های ویژه موجب شده تا فساد ابعاد نگران‌کننده‌ای به خود گیرد و کاسیان تحریم در این شرایط فرصت را برای پیشبرد مقاصد خود مناسب و مهیا ببینند؟ رقابت‌های جناحی چه میزان در این وضعیت اثرگذار بوده است؟ آیا فقر آموزش در ساختار اداری کشور هم در چنین وضعیتی اثرگذار بوده است؟ یا اینکه همه اینها با هم در کنار سایر شاخص‌ها و متغیرها، هریک سهمی در وقوع فساد دارند؟ در این یادداشت کوتاه قرار نیست به پرسش چرایی گسترش فساد پرداخته شود. هرچند احساس و ادراک فساد در سال‌های اخیر موجب نگرانی و نارضایتی‌های عمیق و گسترده‌ای در کشور شده است اما کمتر در نهادهای علمی و راهبردی درباره این چالش بزرگ کشور تامل صورت گرفته است و درباره چرایی گسترش فساد که مانند موربانه‌ای ویرانگر اخلاق عمومی و سرمایه اجتماعی را در مقیاسی ملی هدف قرار داده ، کمتر موشکافی صورت گرفته است. متأسفانه رسانه‌های رسمی و پربیننده هم کمتر به این مهم پرداخته‌اند. فساد پدیده‌ای چندوجهی است و علل و عوامل گوناگونی در وقوع آن دخالت دارد. اما بی‌گمان در ایران امروز، یکی از مهم‌ترین چالش‌ها و ابرچالش‌های پیش‌روی کشور است که پرداختن به آن نیازمند عزم و اراده و همت ملی است. استفاده از تجارب کشورهای دور و نزدیک به کشور فرصت می‌دهد تا با هزینه کمتری راه مقابله با این پدیده ویرانگر اخلاق عمومی را بیابد. آیا دولت در همین ابتدای فعالیت خود برای مقابله کارشناسی شده و چندوجهی با فساد آمادگی دارد؟ آیا توان کارشناسی کشور با هدف آسیب‌شناسی سیاست‌های پیشین به خدمت گرفته می‌شود؟ بیش از هر زمان دیگری باید برای مقابله با فساد در کشور اندیشید. شاید فردا خیلی دیر باشد.

هم‌زمان با سالروز درگذشت

جلال آل‌احمد منتشر شد

پاسخ‌های رهبر انقلاب

به سؤالاتی درباره جلال آل‌احمد

برگزیده‌ها

در میزگرد اهمیت توسعه صنعتی با هدف رفع فقر در ایران با حضور سه اقتصاددان و کارآفرین بررسی شد

کلید قفل فقر

سکوت فدراسیون فوتبال دردی را دوا نمی‌کند

کتک‌زدن مردم به خاطر تشویق علی دایی

نگاهی به برگزاری جشن سینمای ایران در آستانه گرامیداشت روز سینما

روزی برای یادآوری

خاطرات خوب سینما

بررسی اهمیت و اهداف سفر مسعود پزشکیان به عراق

نخستین سفر

آنچه گذشت

دودغال و بوی کباب

یادداشتی از امیر سیدین

یادداشت

یک قاب تجربه

چگونه پرونده هسته‌ای ایران

از اروپا به شورای امنیت رفت

جلیل سارگارنژاد

در فوریه ۲۰۰۶ میلادی، هنگامی که در مسئولیت راینز بازگانی ایران در فرانسه بودم، دولت نهم در ایران استقرار یافت و با اعلام سیاست‌های داخلی و بین‌المللی خود، شرایط جدیدی را فراروی ایران قرار داد. در همین راستا و بعد از اعلام مواضع دولت جدید درباره روابط با کشورهای اروپایی و به‌ویژه فرانسه (کاهش روابط تجاری و اقتصادی)، مؤسسه کارفرمایان فرانسه (مدف MEDEF که نهاد محافظت دولت و بخش خصوصی است) در واکنش به این تصمیم به بازگانان و بنگاه‌های اقتصادی آن کشور توصیه کرد که درباره محدودسازی روابط خود با ایران اقدام کنند که طبیعتاً آثار مخرب و نامناسبی را برای بخش‌های مرتبط صنعتی و اقتصادی در این حوزه در ایران در پی داشت. پس از این تصمیم، سفارت ایران در فرانسه تلاش کرد تا اقدامات مناسب و لازم برای رفع محدودیت‌ها را انجام دهد. براساس این رایزنان بازگانی و اقتصادی ایران در پاریس مأموریت یافتند تا درباره حل‌وفصل مشکل پیش‌آمده تدابیر و اقدامات مقتضی را به کار گیرند. از آنجا که رئیس گروه دوستی پارلمانی ایران و فرانسه هسری ایرانی داشت و به ایران هم علاقه‌مند بود و از طرفی ایشان در حزب حاکم آن کشور (حزب رئیس‌جمهور زاک شیراک و کاخ الیزه) از موقعیت مهمی برخوردار بود، مقرر شد از طریق او موضوع پیگیری شود. سرانجام پس از دعوت‌های متقابل طرفین، نشست‌های هم‌راه با صبحانه کاری در هتل پالاز پاریس با حضور رایزنان بازگانی و اقتصادی و مترجم سفارت و رئیس گروه دوستی ایران و فرانسه و همکاران‌شان برگزار شد. در ابتدای جلسه موضوع توصیه و دستورالعمل مؤسسه مدف مطرح و درخواست شد تا درباره تعدیل و رفع آن اقدام شود. طرف فرانسوی بلافاصله اعلام کرد که این موضوع را پیگیری و حل‌وفصل خواهد کرد اما حامل دو پیام مهم از سوی کاخ الیزه برای ایران است...

۴ صفحه از این مطلب